

следе су подсећање на, и истраживање, првог европског "Другог", Византије (*Балкански 'бизантизам' или шта је то тако византијско на Балкану?*), те текстови о женском монаштву (*Двоструко запостављене: женско монаштво на Балкану*), представама о Косову (*Косово: ванвремена метафора сред временитог призивања*) и варијације на тему три балканска града (*Сва наша царства или како се изједначити са разликама*).

Књига др Милице Бакић-Хејден значајна је из неколико разлога. Први пут су на нашем језику објављене неколике студије које су оствариле знатан утицај на балканистичка истраживања на Западу, међу којима и текст са елборацијом тезе о репродукцији оријентализма која је у западним академској заједници наишла на приличан одјек. Читалачкој публици у нашој земљи овом књигом су дати на увид радови који су међу првима који се Балканом, и уопште овим подручјем, баве у оријенталистичком кључу. За нашу етнологију/антропологију од значаја су и истраживања која кроз иновативну парадигму проучавају религију, религиозност и верске организације на нашем простору, те на нов начин приступају питању империјалног културног наслеђа на Балкану (са посебним освртом на наслеђа царстава са Босфора, византијског и отоманског). *Варијације на тему 'Балкан'* тако етнологима-антрополозима у Србији нуде и нове теоретске увиде у проучавање културе, и нове теме и етнографије са балканских простора.

Срђан Радовић
srdjan@europe.com

Glasnik Etnografskog instituta SANU LV (1)

Glasnik Etnografskog instituta SANU br. 55, sveska 1 (glavni i odgovorni urednik Dragana Radojičić) iz 2007. godine, na 271 stranici donosi radove antropologa i istraživača iz srodnih disciplina iz Srbije, Bugarske, Grčke, Južne Afrike i Severne Irske. Međunarodni uređivački odbor središnjeg naučnog časopisa iz oblasti etnologije/antropologije u Srbiji, odlučio je da, usled sve većeg interesovanja i broja prijavljenih radova, *Glasnik* od 2007 g. izlazi u dve sveske godišnje (osim prve sveske, iz štampe je izašla i druga sveska *GEI LV*, uglavnom posvećena šezdesetoj godišnjici Etnografskog instituta, i one su, osim u štampanom obliku, dostupne i u elektronskoj formi na mrežnoj stranici Instituta). Osamnaest radova podeljeno je na segmente *Originalni naučni radovi* i *Pregledni članci*, a *Glasnik* donosi i tri prikaza – u ovom izdanju *GEI* zastupljeno je ukupno je 22 autora. Tekstovi na srpskom jeziku popraćeni su opširnim rezimeima na engleskom, a objavljeni su i autori (i domaći i strani) koji pišu na engleskom i bugarskom jeziku.

Pedesetpeti broj *Glasnika* otvaraju prilozi Miroslave Malešević (*Hrišćanski identitet sekularne Evrope*) i Ljiljane Gavrilović (*Priče o istini i toleranciji: kreatori i kreirani*), po čemu sledi antropološko tematiziranje nekoliko fenomena savremenog tranzicionog društva (Srđan Radović – *Globalizacija identiteta u zakasneloj tranziciji: predstave o Evropi i Srbiji među studentima u Beogradu*, i Ivan Đorđević – *Vlade Divac – nedovršena tranziciona bajka*), sa posebnim naglaskom na istraživanje jednog savremenog praznika, autorki Radost Ivanove (*Свети Валентин vs. Свети Трифон или све в едно*) i Jane Baćević (*Dan zaljubljenih kao Osmi mart tranzicione Srbije. Analiza jednog (novog?) praznika*). Razmatranje muzejske (Marko Stojanović – *Etnografska muzejska ekspozicija u funkciji komunikacionog procesa*) i problematike porodičnih odnosa u socijalističkom dobu (Aleksandra Pavićević – *Društvena politika prema porodici – podružvljavanje ili kraj jedne istorijske forme?*), dopunjeno je u *Glasniku* i teorijskim istraživanjem novih pojmova u domaćoj etnologiji/antropologiji (Miroslava Lukić-Krstanović – *Antropološki koncept spektakla u mreži rituala, svetkovina i događaja*), prikazom jedne sociološke teorije (Vesna Trifunović – *Formiranje socijalnih tipova u teoriji Orina Klappa*), te tekstovima Marije Ilić (*Folklorna anegdota: između memorata i fabulata – terenska istraživanja Srba u Medini/Mađarska*) i Gordane Blagojević (*Srpske škole i nastava srpskog jezika u Grčkoj u 20. veku*).

Radovi na engleskom jeziku (njih pet) bave se istraživanjem savremenih antropoloških tema (Bojan Žikić – *Injecting Drug Users' Utilisation of Public Space in Belgrade: Places, Risk-management, and Habitual Life*), narativima u romskoj zajednici (Jelena Čvorović – *Gypsy Dragon: an Evolutionary Approach to Narratives*), evaluacijom efekata antropološke nastave (Goran Štrkalj, Victoria E. Gibbon, A Tracey Wilkinson, *Teaching Human Variation: Can Education Change Students' Attitudes Towards 'Race'?*), i pitanjima klasične i savremene grčke kulture (Lada Stefanović – *Ridiculed Death and the Dead: Black Humor – Epitaphs and Epigrams of the Ancient Greece*, i Maria Koumariou – *Cursed Sites and Cursed Practices. Treasure Hunting at Haunted Places. A Case Study from Greece*). Naučni *homage* prethodne godine preminulom antropologu Klifordu Gercu daje Aleksandar Bošković (*Kliford Gerc: Jedna karijera*), a *GEI LV (1)* objavljuje i prikaze novih knjiga Ivana Čolovića, *Etno* (prikazala Ildiko Erdei) i Radost Ivanove, *Kultura naše svakodnevice* (prikazala Marta Stojić), kao i prikaz 20. Svetskog kongresa za istraživanje plesa (Gordana Blagojević).

Glasnik EI SANU već tradicionalno donosi relevantan presek etno-antropoloških i srodnih naučnih istraživanja u našoj zemlji, a nastavak istraživanja i objavljivanje novih rezultata rada na teme koje su bile prisutne u prethodnim brojevima (poput daljeg istraživanja etnografskih muzejskih postavki, antropološkog ispitivanja pojma Evropa u tranzicionom kontekstu, nastavak interesa za različite aspekte grčke kulture, i sl) i u aktuelnoj svesci *Glasnika*, svedo-

чи и о континуираном интересу за одређене теме које се са новим бројевима часописа додатно elaborирају. Отварање нових, и праћење пређашњих истраживачких тема, препоручују и ово издање *GEI SANU* академској заједници и широј стручној publici.

Srdan Radović

Јелена Миљковић Матић, *Кривична етнологија. Епизода из историје српске науке*, Институт за политичке студије, Београд 2007, 135 страница

Ово дело припада широком домену етнoлошког и антрополошког проучавања историјата сопствене дисциплине у Србији, где је нагласак стављен на правну етнологију. Предмет ауторкиних истраживања представља сусрет етнoлошке и правне теорије и методологије у делима Томе Живановића и Илије Јелића, пре свега са аспекта тога, какве су биле последице по етнoлошки предметни, теоријски и методолошки истраживачки компендијум у времену између два светска рата.

У средишту ауторкине истраживачке пажње налазе се етнoлошке импликације трипартитне теорије кривичног права Томе Живановића, филозофа права и кривичног правника. Да би се разумела та теорија, ауторка даје приказ проблематике кривичног права, која је била решена појавом Живановићеве теорије, а затим и Живановићев програм формирања система кривичних наука, у којем је етнологија нашла своје место, с обзиром на то да је Живановић био и практичар, поред тога што је био изврстан теоретичар, одакле је био свестан тога да успешно и ефикасно законодавство мора да поведе рачуна и о тзв. обичајно-правном аспекту свакодневног живота.

Међу онима који су се бавили етнологијом, Живановићева теорија наишла је на одјек код Илије Јелића, који је био судија, иначе, али се бавио и фолклором, као и свим оним што је спајало народни живот из традицијске културе с правном науком, заправо. Ауторка је анализирао, одакле, Јелићев етнoлошки научни опус узевши у обзир то, да његово централно теоријско-методолошко место заузима Живановићева теорија. Ауторка је успела да покаже због чега Јелићев рад није могао да води установљавању правне етнологије у Србији, применивши на њега самог, управо, основне епистемолошке поставке Живановићеве теорије.

У том смислу, показала је то, да промоција научног рада не зависи искључиво од његове објективне вредности, ако ни због чега другог, онда због тога што је потребно да се створе хеуристички и епистемолошки услови за таква нешта, а за шта српска етнологија није била способна, једноставно, у датом периоду, аутархично усмерена на сопствену визију